

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง ครึ่งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
%	แทน	ร้อยละ
t	แทน	การทดสอบค่าที (t-test)
F	แทน	การทดสอบค่าเอฟ (F-test)
Sig.	แทน	ค่านัยสำคัญของการทดสอบค่า t และค่า F
SS	แทน	ผลรวมของความแปรปรวน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวน (Mean of Squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สถานที่ปฏิบัติงาน และลักษณะการเปิดการสอน โดยใช้ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกันโดยการทดสอบค่าที (t-test ชนิด Independent Samples)

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพที่ปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test ชนิด One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test ชนิด One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test ชนิด One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ตอนที่ 7 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนของโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test ชนิด Independent Samples)

ตอนที่ 8 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง โดยพิจารณาจากค่าประสิทธิผลการดำเนินงานแต่ละข้อในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มาร่วมเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง เสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารงานของโรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	59	24.1
	หญิง	186	75.9
	รวม	245	100.00
2. สถานภาพที่ปฏิบัติงาน	ผู้บริหาร	21	8.5
	ครูผู้สอน	203	82.8
	ครูผู้รับผิดชอบ	21	8.5
	รวม	245	100.00
3. ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน	น้อยกว่า 10 ปี	88	35.9
	ระหว่าง 10-20 ปี	82	33.4
	มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	75	30.6
	รวม	245	100.00
4. ที่ตั้งสถานศึกษา	กรุงเทพมหานคร	17	6.9
	จังหวัดสกลนคร	64	26.1
	จังหวัดนครพนม	36	14.7
	จังหวัดกาฬสินธุ์	93	38.0
	จังหวัดมุกดาหาร	35	14.3
	รวม	245	100.00
5. ลักษณะการเปิด การสอนของโรงเรียน	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	182	73.3
	เปิดสอนไม่เกิน ม.3	63	25.7
	รวม	245	100.00

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 คน ส่วนมากเป็น เพศหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 เป็นครูผู้สอน จำนวน 203 คน คิดเป็น ร้อยละ 82.8 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.6 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 93 คน คิดเป็น ร้อยละ 38.0 ลักษณะการเปิดการสอนเปิดสอนไม่เกิน ป.6 จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 และเพศชาย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1

2. จำแนกตามสถานภาพที่ปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 ครูผู้รับผิดชอบ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และผู้บริหาร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5

3. จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 และผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6

4. จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือ จังหวัดสกลนคร จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 จังหวัดนครพนม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ

5. จำแนกตามลักษณะการเปิดการสอนของโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนที่ทำการสอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนไม่เกินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาสถานศึกษาที่เปิดสอนไม่เกินระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริม
 คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอผ้าแร่-หนองแสง
 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.30	0.50	มาก
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.11	0.54	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.52	มาก
4	ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	4.35	0.59	มาก
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	4.24	0.51	มาก
6	ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิต ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.30	0.52	มาก
7	ด้านการวัดและประเมินผล	4.24	0.51	มาก
รวม		4.25	0.46	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม
 จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอผ้าแร่-หนองแสง โดยภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีประสิทธิภาพการดำเนินงาน
 อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดอบรมและพัฒนาครู
 ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.30$) และด้านการบูรณาการ
 กับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 4.30$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริม
 คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายศรีสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ผู้บริหารและคณะครูมีการสำรวจปัญหาความต้องการ และความจำเป็น ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน ในโรงเรียน	4.27	0.68	มาก
2	โรงเรียนมีการแต่งตั้งและมอบหมายงานเกี่ยวกับงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ครูและบุคลากร อย่างชัดเจน	4.56	0.57	มากที่สุด
3	มีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากร เข้ารับการอบรมพัฒนา หรือศึกษาหาความรู้ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ	4.43	0.63	มาก
4	สนับสนุนงบประมาณ/สื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอน ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อย่างเพียงพอ	4.11	0.72	มาก
5	มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรในพื้นที่ เช่น วัด แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน	4.30	0.71	มาก
6	โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.26	0.74	มาก
7	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.34	0.65	มาก
8	มีการนำผลการประเมินและการกำกับดูแลแผนงาน/ โครงการมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและสรุปผลการ ดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นตามแผนงาน/โครงการที่กำหนด	4.19	0.68	มาก
	รวม	4.30	0.50	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้งและมอบหมายงานเกี่ยวกับงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ครูและบุคลากรอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.56$) ประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากร เข้ารับการอบรมพัฒนา หรือศึกษาหาความรู้ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.43$) และโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.34$) ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมแก่การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ต้นไม้และสวนหย่อมพุดได้ เป็นต้น	3.99	0.80	มาก
2	จัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เช่น ห้องจริยศึกษา ห้องพระ	4.04	0.83	มาก
3	จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางศาสนาอย่างเหมาะสม	4.22	0.83	มาก
4	จัดให้มีพระรูปศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาประดิษฐานประจำโรงเรียนและห้องเรียนอย่างเหมาะสม	4.27	0.74	มาก
5	จัดหาหนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนอย่างพอเพียง	4.03	0.75	มาก
6	จัดทำป้ายนิเทศ คำขวัญ คติธรรม ในจุดต่างๆ ของโรงเรียน	4.02	0.78	มาก
7	ให้บริการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นสถานที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ชุมชน	4.12	0.77	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
8	ชุมชน/บ้าน/วัด มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและ ส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม	4.25	0.73	มาก
9	มีการรณรงค์ให้โรงเรียนและชุมชนเป็นแหล่งปราศจาก อบายมุขและสิ่งเสพติด	4.17	0.85	มาก
10	โรงเรียนมีป้ายนิเทศแสดงประวัติและผลงานของ บุคลากรในห้องที่มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม อันพึงประสงค์ดีเด่น	4.00	0.88	มาก
	รวม	4.11	0.54	มาก

จากตาราง 20 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการจัด
สภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย มี 3 ด้าน คือ ให้มีพระรูปศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา ประดิษฐาน
ประจำโรงเรียนและห้องเรียนอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมาคือ ชุมชน/บ้าน/วัด
มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.25$) และจัดให้มีห้อง
ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.22$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	มีการวิเคราะห์หลักสูตร/มาตรฐานการเรียนรู้ ตามช่วงชั้นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ตามกลุ่มสาระต่างๆ	4.24	0.78	มาก
2	มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.45	0.63	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
3	ครูมอบหมายนักเรียนให้แสดงผลงานการจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์	4.16	0.73	มาก
4	จัดกระบวนการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน	4.33	0.63	มาก
5	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการฝึกปฏิบัติจริง โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.18	0.72	มาก
6	จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เช่น วัด โบสถ์ ห้องฝึกปฏิบัติธรรม โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ หนังสือธรรมะ วิทยุ ฯลฯ	4.18	0.72	มาก
7	ใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เช่น บทบาทสมมุติ, เพลง, ใ้วาที, การเสวนา, ประกวดบทความ ฯลฯ	4.06	0.80	มาก
8	จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เช่น วัดโบสถ์ ห้องฝึกปฏิบัติธรรม โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ หนังสือธรรมะ วิทยุ	4.20	0.70	มาก
9	ครูมีการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นำพฤติกรรมของนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น มาเป็นตัวอย่างประกอบในการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.68	มาก
10	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการฝึกปฏิบัติจริงทั้งในและนอกโรงเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.25	0.69	มาก
	รวม	4.23	0.52	มาก

จากตาราง 21 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อ มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ

มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ($\bar{x} = 4.45$) รองลงมาคือ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม และบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.33$) และครูมีการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ นำพฤติกรรมของนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น มาเป็นตัวอย่างประกอบในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.27$) ตามลำดับ

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมชนบทท่าแร่-หนองแสง ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	โรงเรียนจัดอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ	4.31	0.69	มาก
2	โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากร เข้ารับการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ	4.34	0.66	มาก
3	เชิญผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มาให้ความรู้กับครูและบุคลากร เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน	4.35	0.71	มาก
4	มีการพัฒนาทักษะ กระบวนการ ให้ครูและบุคลากร มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.26	0.69	มาก
5	เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน	4.31	0.67	มาก
6	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู และบุคลากร ได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	4.49	0.63	มาก
7	โรงเรียนมีการนิเทศกำกับติดตามครู ในงานด้านการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.35	0.67	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
8	จัดให้ครูมีการพัฒนาสื่อการเรียน การสอนหลากหลาย รูปแบบเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่แก่นักเรียน	4.29	0.66	มาก
9	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นไป ตามปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน	4.39	0.65	มาก
10	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ในวัดและชุมชนที่จัดขึ้นอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.37	0.69	มาก
	รวม	4.35	0.59	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการจัดอบรมและ
พัฒนาครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) โดยเรียงจากมากไปหาน้อยส่งเสริม
สนับสนุนให้ครูและบุคลากร ได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี
แก่นักเรียน ($\bar{x} = 4.49$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด
แนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นไปตามปรัชญาและนโยบาย
ของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.39$) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม ในวัดและชุมชนที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.37$)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริม
 คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง
 ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักฟังตนเองอย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง	4.40	0.64	มาก
2	โรงเรียนมีการจัดวิชาสอนในด้านศาสนาไว้ในหลักสูตร สถานศึกษาทุกระดับอย่างเหมาะสม	4.24	0.73	มาก
3	มีการบูรณาการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.31	0.66	มาก
4	มีการให้รางวัลและการยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำ ความดีกระทำตนเป็นประโยชน์แก่สังคมอย่างต่อเนื่อง	4.11	0.77	มาก
5	ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	4.17	0.73	มาก
6	ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดคุณธรรม จริยธรรม ที่พึงประสงค์ และได้รับการปลูกฝังหรือแก้ไขอย่างเร่งด่วน	4.19	0.68	มาก
7	นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้เกิดศรัทธา และแรงบันดาลใจ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกิจกรรมประจำวัน ของโรงเรียนทุกวัน	4.29	0.67	มาก
8	โรงเรียนจัดประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนเป็นประจำ	4.14	0.72	มาก
9	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยแก่นักเรียน โดยให้วัดและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	4.16	0.65	มาก
10	โรงเรียนมีการจัดให้มีการฝึกสมาธิอย่างง่าย ๆ สม่่าเสมอ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.44	0.66	มาก
	รวม	4.24	0.51	มาก

จากตาราง 23 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
 จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง ด้านการปลูกฝัง
 คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่าทุกข้อ มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการจัดให้มีการฝึกสมาธิอย่างง่าย ๆ สม่่าเสมอ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพึ่งตนเองอย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง ($\bar{x} = 4.40$) และมีการบูรณาการ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.31$) ตามลำดับ

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลการดำเนินงานการส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอย่างหลากหลาย เช่น การนั่งสมาธิ การแข่งขันทางวิชาการ การเขียนเรียงความ ตอบปัญหาธรรม ฯลฯ	4.21	0.77	มาก
2	มีโครงการส่งเสริมยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี เป็นการจูงใจให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง	4.30	0.71	มาก
3	ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนธรรมะศึกษา เรียนรู้หน้าที่ ศาสนิกชนที่ดี ขึ้นตอนศาสนาพิธี และการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	4.38	0.67	มาก
4	นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมที่วัด หรือสถานที่สำคัญทางศาสนาในงานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.37	0.65	มาก
5	มีการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น	4.18	0.79	มาก
6	มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม	4.41	0.64	มาก
	รวม	4.30	0.52	มาก

จากตาราง 24 พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่าทุกข้อมีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.41$) ส่งเสริมให้

นักเรียนได้เรียนธรรมชาติศึกษา เรียนรู้หน้าที่ศาสนิกชนที่ดี ชั้นตอนศาสนาพิธี และการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ($\bar{x} = 4.38$) และนักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมที่วัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนาในงานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.37$) ตามลำดับ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอผ้าแระ-หนองแสง ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ครูผู้สอนมีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน	4.29	0.64	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา	4.28	0.70	มาก
3	ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นอย่างดี	4.22	0.71	มาก
4	มีการวัดและประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรมทั้งทางด้านร่างกาย, ด้านอารมณ์-จิตใจ, ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.33	0.67	มาก
5	มีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม เป็นต้น	4.27	0.65	มาก
6	ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์	4.34	0.61	มาก
7	นักเรียนสามารถประเมินคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของตนเองได้	4.13	0.61	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
8	มีกระบวนการการประเมินผล ครู และบุคลากร ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีความเป็นกัลยาณมิตร ต่อศิษย์	4.27	0.64	มาก
9	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นระยะ โดยให้บันทึกความเห็น สรุปพัฒนาการและการปฏิบัติ กิจกรรมของนักเรียน	4.14	0.72	มาก
10	มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนการ ดำเนินงาน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียนต่อไป	4.23	0.68	มาก
	รวม	4.24	0.51	มาก

จากตาราง 25 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอผ้าแระ-หนองแสง ด้านการวัดและ
ประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อ
มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ
คือ ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม
อันพึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.34$) รองลงมาคือ มีการวัดและประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรม
ทั้งทางด้านร่างกาย, ด้านอารมณ์-จิตใจ, ด้านสังคม และด้านสติปัญญา นำผลการประเมิน
ไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.33$) และครูผู้สอนมีการกำหนด
มาตรฐานและตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาแต่ละระดับชั้นอย่าง
ชัดเจน ($\bar{x} = 4.29$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกัน**

ในการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test
ชนิด Independent Samples) ผลปรากฏดังตาราง 26

ตาราง 26 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกัน

ด้าน	ประเด็นการศึกษา	เพศ	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
1	ด้านการบริหารจัดการ	ชาย	4.34	0.46	0.675	0.501
		หญิง	4.29	0.51		
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ชาย	4.12	0.55	0.176	0.861
		หญิง	4.10	0.54		
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	ชาย	4.24	0.46	0.193	0.847
		หญิง	4.22	0.54		
4	ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	ชาย	4.35	0.49	0.104	0.917
		หญิง	4.34	0.53		
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	ชาย	4.22	0.49	-0.262	0.794
		หญิง	4.24	0.52		
6	ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิต ทั้งในและนอกโรงเรียน	ชาย	4.28	0.51	-0.424	0.673
		หญิง	4.31	0.52		
7	ด้านการวัดและประเมินผล	ชาย	4.23	0.53	-0.274	0.785
		หญิง	4.25	0.51		
โดยภาพรวม		ชาย	4.25	0.44	0.022	0.983
		หญิง	4.25	0.46		

จากตาราง 26 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่มีสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานต่างกัน

ในการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที (F-test) ถ้าพบความแตกต่าง จะทำการทดลองความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method) ปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1	ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	0.919	2	0.459	1.845	0.160
		ภายในกลุ่ม	60.249	242	0.249		
		รวม	61.167	244			
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.767	2	0.384	1.278	0.281
		ภายในกลุ่ม	72.633	242	0.300		
		รวม	73.400	244			

ตาราง 27 (ต่อ)

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.069	2	0.035	0.126	0.882
		ภายในกลุ่ม	66.422	242	0.274		
		รวม	66.492	244			
4	ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	ระหว่างกลุ่ม	1.360	2	0.680	2.491	0.085
		ภายในกลุ่ม	66.066	242	0.273		
		รวม	67.426	244			
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.485	2	0.243	0.922	0.399
		ภายในกลุ่ม	63.697	242	0.263		
		รวม	64.183	244			
6	ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.416	2	0.708	2.592	0.077
		ภายในกลุ่ม	66.087	242	0.273		
		รวม	67.503	244			
7	ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.826	2	0.413	1.548	0.215
		ภายในกลุ่ม	64.566	242	0.267		
		รวม	65.392	244			
	โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.513	2	0.257	1.204	0.302
		ภายในกลุ่ม	51.576	242	0.213		
		รวม	52.090	244			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สมณทูลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียน
ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน**

ในการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ที่แตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที (F-test) ถ้าพบ
ความแตกต่าง จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's
method) ผลปรากฏดังตาราง 28

ตาราง 28 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1	ด้านการบริหาร จัดการ	ระหว่างกลุ่ม	0.275	2	0.137	0.546	0.580
		ภายในกลุ่ม	60.893	242	0.252		
		รวม	61.167	244			
2	ด้านการจัด สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.432	2	0.216	0.717	0.489
		ภายในกลุ่ม	72.968	242	0.302		
		รวม	73.400	244			
3	ด้านการจัดการ เรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.520	2	0.260	0.954	0.387
		ภายในกลุ่ม	65.972	242	0.273		
		รวม	66.492	244			
4	ด้านการจัดอบรม และพัฒนาครู	ระหว่างกลุ่ม	0.495	2	0.247	0.894	0.410
		ภายในกลุ่ม	66.931	242	0.277		
		รวม	67.426	244			

ตาราง 28 (ต่อ)

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.037	2	0.518	1.986	0.139
		ภายในกลุ่ม	63.146	242	0.261		
		รวม	64.183	244			
6	ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.036	2	0.018	0.064	0.938
		ภายในกลุ่ม	67.467	242	0.279		
		รวม	67.503	244			
7	ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.276	2	0.638	2.408	0.092
		ภายในกลุ่ม	64.116	242	0.265		
		รวม	65.392	244			
	โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.431	2	0.215	1.009	0.366
		ภายในกลุ่ม	51.659	242	0.213		
		รวม	52.090	244			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนที่ตั้งอยู่ของสถานศึกษาที่ต่างกัน

ในการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ของสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที่ (F-test) ถ้าพบความแตกต่าง จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe's method) ผลปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ในด้านการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบ
ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสถานที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1	ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	3.035	4	0.759	3.132*	0.015
		ภายในกลุ่ม	58.132	240	0.242		
		รวม	61.167	244			
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	4.146	4	1.037	3.592**	0.007
		ภายในกลุ่ม	69.254	240	0.289		
		รวม	73.400	244			
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4.788	4	1.197	4.656**	0.001
		ภายในกลุ่ม	61.704	240	0.257		
		รวม	66.492	244			
4	ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	ระหว่างกลุ่ม	2.100	4	0.525	1.929	0.106
		ภายในกลุ่ม	65.326	240	0.272		
		รวม	67.426	244			
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.034	4	0.758	2.977*	0.020
		ภายในกลุ่ม	61.149	240	0.255		
		รวม	64.183	244			
6	ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.878	4	0.720	2.672*	0.033
		ภายในกลุ่ม	64.625	240	0.269		
		รวม	67.503	244			
7	ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	7.108	4	1.777	7.317**	0.000
		ภายในกลุ่ม	58.284	240	0.243		
		รวม	65.392	244			
	โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.228	4	0.807	3.964**	0.004
		ภายในกลุ่ม	48.862	240	0.204		
		รวม	52.090	244			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F.05, 245 = 2.40)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F.01, 245 = 3.41)

จากตาราง 29 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ส่วนด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method) ดังตาราง 30-36

ตาราง 30 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง ด้านการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	4.19	4.25	4.48	4.22	4.47
กรุงเทพมหานคร	4.19	-	-0.066	- 0.291*	- 0.038	- 0.283
สกลนคร	4.25	-	-	- 0.224*	0.027	- 0.217*
นครพนม	4.48	-	-	-	0.252*	0.007
กาฬสินธุ์	4.22	-	-	-	-	-0.245*
มุกดาหาร	4.47	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง ด้านการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร มีประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์-หนองแสง สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสกลนคร กาฬสินธุ์ และกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	4.05	4.07	4.41	4.02	4.13
กรุงเทพมหานคร	4.05	-	-0.025	-0.358*	- 0.032	- 0.078
สกลนคร	4.07	-	-	- 0.332*	0.057	- 0.053
นครพนม	4.41	-	-	-	0.390*	0.279*
กาฬสินธุ์	4.02	-	-	-	-	-0.111
มุกดาหาร	4.13	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียน
ที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนครพนม มีประสิทธิผล
การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคม
ทลท่าแร่-หนองแสง สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดมุกดาหาร สกลนคร กรุงเทพมหานคร
และกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 32 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง ด้านการจัดการเรียนการสอน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	4.01	4.17	4.55	4.19	4.22
กรุงเทพมหานคร	4.01	-	-0.157	-0.532*	-0.173	-0.202
สกลนคร	4.17	-	-	-0.375*	-0.016	-0.045
นครพนม	4.55	-	-	-	0.358*	0.330*
กาฬสินธุ์	4.19	-	-	-	-	-0.028
มุกดาหาร	4.22	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 32 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทลท่าแร่-หนองแสง
ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและครูผู้รับผิดชอบ
ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนครพนม
มีประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่าย
สังคมทลท่าแร่-หนองแสง สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดมุกดาหาร กาฬสินธุ์ สกลนคร
และกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์สงฆ์สงฆ์สงฆ์สงฆ์-หนองแสง ด้านการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ
ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	4.00	4.19	4.47	4.23	4.23
กรุงเทพมหานคร	4.00	-	-0.192	-0.469*	-0.226	-0.228
สกลนคร	4.19	-	-	-0.276*	-0.033*	-0.035
นครพนม	4.47	-	-	-	0.242*	0.240*
กาฬสินธุ์	4.23	-	-	-	-	-0.002
มุกดาหาร	4.23	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายสงฆ์สงฆ์สงฆ์สงฆ์สงฆ์-หนองแสง
ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครู
ผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัด
นครพนม มีประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สูงกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดมุกดาหาร กาฬสินธุ์ สกลนคร และกรุงเทพมหานคร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 34 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิต
ทั้งในและนอกโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน
และครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	4.31	4.31	4.50	4.19	4.39
กรุงเทพมหานคร	4.31	-	0.001	-0.190	0.120	-0.081
สกลนคร	4.31	-	-	-0.192	0.118	-0.082
นครพนม	4.50	-	-	-	0.311*	0.109
กาฬสินธุ์	4.19	-	-	-	-	-0.201
มุกดาหาร	4.39	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง
ที่อยู่ในจังหวัดนครพนม มีประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 35 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอผ้าแร่-หนองแสง ด้านการวัดและประเมินผล
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	3.86	4.25	4.58	4.16	4.28
กรุงเทพมหานคร	3.86	-	-0.391*	-0.715*	-0.305*	-0.423*
สกลนคร	4.25	-	-	-0.324*	0.086	-0.032
นครพนม	4.58	-	-	-	0.410*	0.291*
กาฬสินธุ์	4.16	-	-	-	-	-0.118
มุกดาหาร	4.28	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอผ้าแร่-หนองแสง ในโรงเรียน
ที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใน
จังหวัดนครพนม จริยธรรมนักเรียน สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดมุกดาหาร สกลนคร
กาฬสินธุ์ และกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่าง
ในจังหวัดสกลนคร มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลด้านการวัดและประเมินผล
สูงกว่ากรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 36 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง โดยภาพรวม
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		สถานที่ตั้งของโรงเรียน				
		กรุงเทพมหานคร	สกลนคร	นครพนม	กาฬสินธุ์	มุกดาหาร
ที่ตั้งสถานศึกษา	$\bar{x}$	4.09	4.22	4.50	4.19	4.29
กรุงเทพมหานคร	4.09	-	-0.126	-0.409*	-0.091	-0.197
สกลนคร	4.22	-	-	-0.282*	0.034	-0.070
นครพนม	4.50	-	-	-	0.317*	0.212*
กาฬสินธุ์	4.19	-	-	-	-	-0.105
มุกดาหาร	4.29	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
โดยภาพรวม ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งสถานศึกษาที่ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัด
นครพนม มีประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในภาพรวม
สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดมุกดาหาร สกลนคร กาฬสินธุ์ และกรุงเทพมหานคร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 7 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีลักษณะ
การเปิดสอนของโรงเรียนมีความต่างกัน**

ในการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนของโรงเรียนมีความต่างกัน
โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการใช้การทดสอบค่าที (Independent samples t-test)

ผลปรากฏดังตาราง 37

ตาราง 37 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนของโรงเรียน
มีความต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ประเด็นการศึกษา	ลักษณะการเปิดสอน	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
1	ด้านการบริหารจัดการ	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.32	0.49	0.88	0.376
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.25	0.53		
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.11	0.53	0.35	0.727
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.08	0.58		
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.26	0.51	1.65	0.100
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.13	0.52		
4	ด้านการจัดอบรมและพัฒนา ครู	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.35	0.52	0.85	0.396
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.29	0.53		
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.27	0.48	1.59	0.111
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.15	0.58		
6	ด้านการบูรณาการกับวิถี ชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.29	0.53	-0.53	0.596
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.33	0.51		
7	ด้านการวัดและประเมินผล	เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.26	0.53	0.64	0.520
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.21	0.48		
โดยภาพรวม		เปิดสอนไม่เกิน ป.6	4.27	0.46	0.87	0.385
		เปิดสอนไม่เกิน ม.3	4.21	0.47		

จากตาราง 37 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียนที่มีลักษณะ
การเปิดสอนของโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงาน

1. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง โดยพิจารณาจากค่าประสิทธิผลการดำเนินงานในแต่ละด้าน นำด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม นำมาสร้างคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1.1 ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มีดังนี้

- 1.1.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
- 1.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.1.3 ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
- 1.1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

จากการวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล และจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยนำประเด็นสาระที่สำคัญในรายละเอียดของแต่ละด้าน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาและให้ข้อคิดเห็นถึงแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง ต่อไป ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายมัธยมศึกษาท่าแร่-หนองแสง โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ นำเสนอผลการวิเคราะห์ ผลปรากฏดังตาราง 38

ตาราง 38 การวิเคราะห์แนวทางพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมทอทำแระ-หนองแสง
โดยภาพรวมและรายด้าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างแนวทางพัฒนา

ด้านที่	ประเด็นการศึกษา	ระดับ ประสิทธิผล	ข้อสรุปการพัฒนา
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.30	ไม่จำเป็นต้องพัฒนา
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.11	สร้างแนวทางการพัฒนา
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.23	สร้างแนวทางการพัฒนา
4	ด้านการจัดอบรมและพัฒนาครู	4.34	ไม่จำเป็นต้องพัฒนา
5	ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม	4.24	สร้างแนวทางการพัฒนา
6	ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	4.30	ไม่จำเป็นต้องพัฒนา
7	ด้านการวัดและประเมินผล	4.24	สร้างแนวทางการพัฒนา
	รวม	4.25	

จากตาราง 38 สรุปว่า ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผล
การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคม
ทอทำแระ-หนองแสง ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.25$) มาจัดทำร่างแนวทางที่เหมาะสม
ในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียน
ในเครือข่ายองค์กรสังคมทอทำแระ-หนองแสง จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านการวัดและ
ประเมินผล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน จากนั้นนำวิเคราะห์เพื่อกำหนด
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียน
ในเครือข่ายองค์กรสังคมทอทำแระ-หนองแสง มีรายละเอียดดังนี้

1.2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.2.1 ท่านมีแนวทางดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือ
คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุป ดังคำสัมภาษณ์บางส่วน ดังนี้

“...จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีส่วนในการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การประกวดห้องเรียนน่าอยู่ ห้องสมุดน่าอยู่ประสาน กับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ หรือเอกสารเกี่ยวกับการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่หลากหลายจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภายนอกโรงเรียน เพื่อให้บริการแก่ชุมชน จัดบอร์ด ให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อ และเทคโนโลยี ที่มีผลต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศอบรมเชิงปฏิบัติการ นิเทศติดตามผล วัดประเมินผล จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำโรงเรียนไปสู่ชุมชน เช่น การจัดทำศูนย์การเรียนรู้แก่ชุมชน และท้องถิ่น ชุมชนสัมพันธ์กำหนดให้มีโครงการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ไว้ในแผนงานและ โครงการอย่างชัดเจน จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่นสวยงามปลอดภัย อบอุ่น และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี จัดมุมกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ภายใน ห้องเรียน จัดให้มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่สามารถปฏิบัติ กิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางศาสนา ให้มีพระรูปศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาประดิษฐานประจำโรงเรียนและห้องเรียนอย่างเหมาะสม จัดทำป้ายนิเทศ คำขวัญ คติธรรม ในจุดต่างๆ ของโรงเรียน มีป้ายนิเทศแสดงประวัติและ ผลงานของบุคลากรในท้องถิ่นที่มีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น ให้บริการแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นสถานที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ชุมชน ชุมชน/บ้าน/วัด มีส่วนร่วม ในการสนับสนุนและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม...”

“...จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีส่วนในการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การประกวดห้องเรียนน่าอยู่ ห้องสมุดน่าอยู่ประสานกับ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ หรือเอกสารเกี่ยวกับการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมที่หลากหลาย...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภายนอกโรงเรียน เพื่อให้บริการแก่ชุมชน จัดบอร์ด ให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อ และเทคโนโลยี ที่มีผลต่อการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม...”

(ธวัชชัย ไพใหญ่, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศอบรมเชิงปฏิบัติการนิเทศ
ติดตามผลวัดประเมินผล...”

(สายันต์ บุญใบ, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา
มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
กับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำโรงเรียนไปสู่ชุมชน เช่น การจัดทำศูนย์การเรียนรู้แก่ชุมชน
และท้องถิ่น ชุมชนสัมพันธ์กำหนดให้มีโครงการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ไว้ในแผนงานและ
โครงการอย่างชัดเจน...”

(บุญไทย แสนอุบลม, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่นสวยงาม
ปลอดภัยสบาย และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี...”

(ถนอมศรี ราชปัญญา, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดมุมกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในห้องเรียน
จัดให้มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่สามารถปฏิบัติกิจกรรม
ทางศาสนาได้อย่างเหมาะสม...”

(ฤทธิพร ไชยแสง, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแล
รักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน...”

(วิภาภรณ์ ศรีวรกุล, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดให้มีห้องปฏิบัติการกิจกรรมทางศาสนาให้มีพระรูปศักดิ์สิทธิ์
ทางศาสนาประดิษฐานประจำโรงเรียนและห้องเรียนอย่างเหมาะสม...”

(สุนิตา ไนต์สุภา, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดทำป้ายนิเทศ คำขวัญ คติธรรม ในจุดต่างๆ ของโรงเรียน
มีป้ายนิเทศแสดงประวัติและผลงานของบุคลากรในห้องเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น...”

(รัชณี ทะแพงพันธ์, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2560)

“...ให้บริการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นสถานที่
ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ชุมชนชุมชน/บ้าน/วัด มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรม...”

(สุชีรา มหารัตนวงศ์, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2560)

1.2.2 ท่านมีแนวทางสำหรับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาอย่างไร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือคล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุป ดังคำสัมภาษณ์บางส่วน ดังนี้

“...ให้ผู้เรียนวางแผนร่วมกับครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การแสดงบทบาทสมมุติ ละครคุณธรรมจริยธรรม สอดแทรก ในการเรียนการสอนทุกวิชา ครูผู้สอนต้องบอกกล่าวและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ชัดเจน ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศ อบรมเชิงปฏิบัติการ นิเทศติดตาม วัดและ ประเมินผล ให้ผู้เรียนวางแผนร่วมกับครูผู้สอน จัดทำสื่อและนวัตกรรมคู่มือในการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมคุณธรรม สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนครูผู้สอน ต้องบอกกล่าวและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนส่งเสริม ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบในการจัดการเรียนการสอนต้องสอดแทรกให้ผู้เรียน ได้รู้เท่าทันถึงเทคโนโลยีในปัจจุบัน จะได้ไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข ตกเป็นทาสของสื่อ จนลืมนคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นให้นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตที่ดีได้ในสังคม ใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เช่น ละครคุณธรรม, ประกวดร้องเพลงคุณธรรมประกวดบทความ หรือเรียงความคุณธรรม, วาดภาพ ฝึกปฏิบัติจริงโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดให้มีกิจกรรม โครงการงานคุณธรรม จริยธรรมหรือการเข้าค่ายคุณธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ระหว่างโรงเรียนให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ดี งานอาสาสมัคร การแข่งขัน กิจกรรมด้านศาสนา โดยส่งเสริมกิจกรรมแต่ละศาสนา ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชน หรือสถานที่ที่เน้นการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน เยาวชน และบุคคลทั่วไป การทำสื่อและนวัตกรรมคู่มือในการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมคุณธรรม สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และมีการคิดวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและนำไปใช้ในชีวิตรอย่าง ถูกต้องและมีความสุข...”

“...ให้ผู้เรียนวางแผนร่วมกับครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การแสดงบทบาทสมมติ ละครคุณธรรมจริยธรรม สอดแทรก ในการเรียนการสอนทุกวิชา ครูผู้สอนต้องบอกกล่าวและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ชัดเจน ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศ อบรมเชิงปฏิบัติการ นิเทศติดตาม วัดและประเมินผล ให้ผู้เรียนวางแผนร่วมกับครูผู้สอน...”

(ธวัชชัย ไพไหล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศอบรมเชิงปฏิบัติการนิเทศ ติดตามผลวัดประเมินผล...”

(สายันต์ บุญใบ, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดทำสื่อและนวัตกรรมคู่มือในการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมคุณธรรม สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนครูผู้สอนต้องบอกกล่าวและ ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนส่งเสริมติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ...”

(บุญไทย แสนอุบลม, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2560)

“...ในการจัดการเรียนการสอนต้องสอดแทรกให้ผู้เรียน ได้รู้เท่าทันถึงเทคโนโลยีในปัจจุบัน จะได้ไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข ตกเป็นทาสของสื่อ จนลืมคุณธรรม จริยธรรม ...”

(ถนนมศรี ราชปัญญา, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...ในการจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นให้นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตที่ดีได้ในสังคม ใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เช่น ละครคุณธรรม, ประกวดร้องเพลงคุณธรรมประกวดบทความ หรือเรียงความคุณธรรม, วาดภาพ ฝึกปฏิบัติจริงโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ...”

(ฤทธิพร ไชยแสง, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดให้มีกิจกรรม โครงการคุณธรรมจริยธรรมหรือการเข้า
ค่ายคุณธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างโรงเรียนให้มากขึ้น...”

(วิภาภรณ์ ศรีวรกุล, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ดึงมา อาสาสมัคร การแบ่งปัน
กิจกรรมด้านศาสนา โดยส่งเสริมกิจกรรมแต่ละศาสนาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ให้นักเรียนไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชน หรือสถานที่ที่เน้นการพัฒนา
ด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน เยาวชน และบุคคลทั่วไป...”

(สุนิตา ไนตสุภา, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2560)

“...การทำสื่อและนวัตกรรมคู่มือในการจัดการเรียนการสอน
ด้านการส่งเสริมคุณธรรม สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียน...”

(รัชณี ทะแพงพันธ์, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นด้านวิชาการ
คุณธรรม จริยธรรม และมีการคิดวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและนำไปใช้ในชีวิต
อย่างถูกต้องและมีความสุข...”

(สุชีรา มหารัตนวงศ์, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2560)

1.2.3 ท่านมีแนวทางสำหรับการพัฒนาด้านการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมของสถานศึกษาอย่างไร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือ
คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุป ดังคำสัมภาษณ์บางส่วน ดังนี้

“...จัดกิจกรรมโดยให้ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน ร่วมกันคิด
ร่วมกันวางแผนในการพัฒนาชุมชนด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้รางวัลยกย่อง
ชมเชยการปลูกจิตสำนึก ศรัทธา ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตสำนึกด้วยตนเอง โดยมุ่งให้
เกิดผล ทั้งที่บ้าน โรงเรียนและสร้างให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมจนเป็นนิสัยศึกษาดูงาน
ในองค์กรที่เป็นเลิศ อบรมเชิงปฏิบัติกร นิเทศติดตาม วัดและประเมินผล สร้างเครือข่าย
ขยายผล ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสู่สถานศึกษาอื่นๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครู
และนักเรียนร่วมทำกิจกรรม โครงการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้
เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย ฝึกคุณธรรมในการเป็นผู้ให้ ผู้เสีย สละ การแบ่งปัน การบริจาค

การมีจิตสาธารณะ กระตุ้นให้นักเรียนได้ทำเป็นประจำที่ละเล็กทีละน้อยจนเป็นนิสัย ส่งเสริมให้ทั้งครูและนักเรียนได้แสดงออกในการปฏิบัติกิจวัตรในศาสนาของตน ให้มากยิ่งขึ้น โรงเรียนจัดให้มีการประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นประจำ จัดกิจกรรมเสริมสร้างปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียนโดยให้วัดและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นประจำ จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เกิดศรัทธา และแรงบันดาลใจ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกิจกรรมประจำวันของโรงเรียนทุกวัน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพึ่งตนเอง ใช้ชีวิตประจำวัน อย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก พึ่งตนเอง ใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ และได้รับการปลูกฝังหรือ แก่ไขอย่างเร่งด่วนจัดให้มีการฝึกสมาธิอย่างง่าย ๆ สม่่าเสมอ และเหมาะสมกับวัยของ นักเรียน

“...จัดกิจกรรม โดยให้ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนในการพัฒนาชุมชนด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมการให้รางวัล ยกย่องชมเชย การปลูกจิตสำนึกให้เกิดศรัทธา สร้างแรงจูงใจเกิดคุณธรรม จริยธรรม...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...ให้รางวัลยกย่องชมเชยการปลูกจิตสำนึก ศรัทธา ส่งเสริม ให้นักเรียนสร้างจิตสำนึกด้วยตนเอง โดยมุ่งให้เกิดผลทั้งที่บ้าน โรงเรียนและสร้างให้เกิด คุณธรรม จริยธรรมจนเป็นนิสัย...”

(อวัชชัย ไพใหญ่, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศอบรมเชิงปฏิบัติการนิเทศ ติดตามผลวัดประเมินผล...”

(สายันต์ บุญใบ, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2560)

“...สร้างเครือข่ายขยายผล ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สู่สถานศึกษาอื่นๆ กิจกรรมส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรม โครงการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย...”

(บุญไทย แสนอุบล, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2560)

“...ฝึกคุณธรรมในการเป็นผู้ให้ ผู้เสีย สละ การแบ่งปัน การบริจาค การมีจิตสาธารณะ กระตุ้นให้นักเรียนได้ทำเป็นประจำที่ละเล็กทีละน้อย จนเป็นนิสัย ส่งเสริมให้ทั้งครูและนักเรียนได้แสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมในศาสนาของตนให้มากยิ่งขึ้น...”

(ถนอมศรี ราชปัญญา, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...โรงเรียนจัดให้มีการประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นประจำ จัดกิจกรรมเสริมสร้างปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน โดยให้วัด และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นประจำ...”

(ฤทธิพร ไชยแสง, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เกิดศรัทธา และแรงบันดาลใจ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกิจกรรมประจำวัน...”

(วิภาภรณ์ ศรีวรกุล, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...ทุกๆ วันโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักฟังตนเอง ใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง...”

(สุนิตา โนนสุภา, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2560)

“...ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักฟังตนเอง ใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง...”

(รัชนี ทะแพงพันธ์, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2560)

“...ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดคุณธรรม จริยธรรม ที่พึงประสงค์ และได้รับการปลูกฝังหรือแก้ไขอย่างเร่งด่วนจัดให้มีการฝึกสมาธิอย่างง่าย สม่ำเสมอ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน...”

(สุชีรา มหารัตนวงศ์, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2560)

1.2.4 ท่านมีแนวทางสำหรับการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผล
สถานศึกษาอย่างไร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือคล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุป ดังคำสัมภาษณ์บางส่วน ดังนี้

“...จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อประเมินความพึงพอใจ และผลสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล และควรแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบโครงการด้านคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจนควรให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนให้มากขึ้นและพยายามมุ่งเน้นคุณธรรมสากล ไม่อิงศาสนาใดศาสนาหนึ่งมากเกินไปจัดประชุมเพื่อสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และนำเสนอผลการประเมิน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผู้บริหารทุกคนทราบ เพื่อพัฒนาต่อไป จะได้ให้เกิดผลดีมากยิ่งขึ้นนำผลการประเมินไป ปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และควรมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิดและ ลงลึกถึงผู้เรียนอย่างแท้จริง ควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย สร้างเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่หลากหลาย และสอดคล้องตามตัวชี้วัด และกิจกรรมที่กำหนดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การสร้างสถานการณ์จำลองแบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์จัดประชุม เพื่อสรุปผลงานและรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ให้แก่พฤติกรรมของทุกฝ่ายทราบ และหาแนวทางแก้ไขร่วมกันประเมินผลตามตัวชี้วัด ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานมีการนำบุคลากรครูไปศึกษาดูงานด้านคุณธรรม จริยธรรมจากสถานที่ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมและสรุปผลจากกิจกรรมที่ได้ลงมือกระทำ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมควรออกแบบการวัดและประเมินผล ให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา มีกระบวนการการประเมินผล ครู และบุคลากร ที่ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีและมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ ผู้บริหารและครู มีความรู้ความเข้าใจ ในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นอย่างดี การวัดและประเมินผลครอบคลุม พฤติกรรม ทั้งทางด้านร่างกาย, ด้านอารมณ์-จิตใจ, ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และ นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง...”

“...จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อประเมินความพึงพอใจ และผลสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล และควรแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบโครงการด้านคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจน...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...ควรให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียนให้มากขึ้นและพยายามมุ่งเน้นคุณธรรมสากลไม่อิงศาสนาใดศาสนาหนึ่ง มากเกินไป จัดประชุมเพื่อสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และนำเสนอผลการประเมิน ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน ทุกคนทราบ เพื่อพัฒนาต่อไป จะได้ให้เกิดผลดีมากยิ่งขึ้น...”

(อวัชชัย ไพไหล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2560)

“...ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศอบรมเชิงปฏิบัติการนิเทศ ติดตามผลวัดประเมินผล...”

(สายนต์ บุญใบ, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2560)

“...นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง และควรมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิดและลงลึกถึงผู้เรียนอย่างแท้จริงในควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย...”

(บุญไทย แสนอุบล, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2560)

“...สร้างเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องตามตัวชี้วัด และกิจกรรมที่กำหนดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การสร้างสถานการณ์จำลอง แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์...”

(ธนอมศรี ราชปัญญา, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...จัดประชุมเพื่อสรุปผลงาน และรายงานผลการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ให้แก่พฤติกรรมของทุกฝ่ายทราบและหาแนวทาง แก้ไขร่วมกัน ประเมินผลตามตัวชี้วัดตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน...”

(ฤทธิพร ไชยแสง, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...มีการนำบุคลากรครูไปศึกษาดูงานด้านคุณธรรม จริยธรรม จากสถานที่ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติ กิจกรรมและสรุปผลจากกิจกรรมที่ได้ลงมือกระทำ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม...”

(วิภาภรณ์ ศรีวรกุล, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2560)

“...ควรออกแบบการวัดและประเมินผล ให้ครบครอบคลุมทั้ง ด้านร่างกาย สังคมอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา...”

(สุนิตา ไน้ตสุภา, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2560)

“...มีกระบวนการการประเมินผล ครู และบุคลากร ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นอย่างดี...”

(รัชนี ทะแพงพันธ์, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2560)

“...การวัดและประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรม ทั้งทางด้านร่างกาย, ด้านอารมณ์-จิตใจ, ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง...”

(สุชีรา มหารัตนวงศ์, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2560)

1.3 สรุปผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายฯ สังกัดกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศฯ ดังนี้

1.3.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

- 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การประกวดห้องเรียนน่าอยู่ ห้องประกอบการต่างๆ และประสานกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ หรือเอกสาร เกี่ยวกับการสื่อที่หลากหลาย
- 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาดน่าอยู่ ปลอดภัยจากอบายมุขต่างๆ
- 3) จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำโรงเรียน ไปสู่ชุมชน เช่น การจัดทำศูนย์การเรียนรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนสัมพันธ์กำหนด ให้มีโครงการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ไว้ในแผนงานและโครงการอย่างชัดเจน
- 4) จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี จัดมุมกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ภายในห้องเรียน
- 5) จัดให้มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเหมาะสม

1.3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการ ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้ชัดเจน ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศ อบรมเชิญปฏิบัติการ นิเทศติดตาม วัดและประเมินผล ให้ผู้เรียนวางแผนร่วมกับครูผู้สอน

2) ให้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การแสดงบทบาทสมมติ ละครคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กัน

3) ครูผู้สอนต้องบอกกล่าวและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนส่งเสริมติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ในการจัดการเรียนการสอนต้องสอดแทรกให้ผู้เรียนได้รู้เท่าทันถึงเทคโนโลยีในปัจจุบัน จะได้ไม่ตกเป็นทาสของอบายมุก ตกเป็นทาสของสื่อ จนลืมนคุณธรรม จริยธรรม

4) ในการจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นให้นักเรียนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตที่ดีได้ในสังคมใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เช่น ละครคุณธรรม, ประกวดร้องเพลงคุณธรรม, ประกวดบทความ หรือเรียงความคุณธรรม, วาดภาพ

5) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรมระหว่างโรงเรียนให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ดึงาม อาสาสมัคร การแบ่งปัน กิจกรรมด้านศาสนา โดยส่งเสริมกิจกรรมแต่ละศาสนาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชน หรือสถานที่ที่เน้นการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน เยาวชน และบุคคลทั่วไป

1.3.3 ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

1) จัดกิจกรรมโดยให้ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน ร่วมกันคิดร่วมกันวางแผนในการพัฒนาชุมชนด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

2) ศึกษาดูงานในองค์กรที่เป็นเลิศ อบรมเชิญปฏิบัติการณ์ เทศติดตาม วัดและประเมินผล ให้รางวัลยกย่องชมเชยโรงเรียนจัดให้มีการประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นประจำ

3) การปลูกจิตสำนึก ศรัทธา แรงจูงใจให้มีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตสำนึกด้วยตนเอง โดยมุ่งให้เกิดผลทั้งที่บ้าน โรงเรียนและสร้างให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม จนเป็นนิสัยสร้างเครือข่ายขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรม โครงการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย

4) ฝึกคุณธรรมในการเป็นผู้ให้ ผู้เสีย สละ การแบ่งปัน การบริจาค การมีจิตสาธารณะ กระตุ้นให้นักเรียนได้ทำเป็นประจำที่ละเล็กทีละน้อยจนเป็นนิสัย ส่งเสริมให้ทั้งครูและนักเรียนได้แสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมในศาสนาของตนให้มากยิ่งขึ้น

5) จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เกิดศรัทธา และแรงบันดาลใจ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกิจกรรมประจำวันของโรงเรียนทุกวันส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักพึ่งตนเอง ใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและรู้จักคุณค่าของตนเอง

1.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

1) จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อประเมินความพึงพอใจ และผลสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล และควรแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบโครงการด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ชัดเจน

2) ควรให้มีการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนให้มากขึ้น และพยายามมุ่งเน้นคุณธรรมสากลไม่อิงศาสนาใดศาสนาหนึ่งมากเกินไป

3) นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และควรมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิดและจัดประชุมเพื่อสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และนำเสนอผลการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่โรงเรียนทุกคนทราบ สร้างเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่หลากหลาย และสอดคล้องตามตัวชี้วัด และกิจกรรมที่กำหนด อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การสร้างสถานการณ์จำลอง แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

4) จัดประชุมเพื่อสรุปผลงานและรายงานผลการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และจัดให้บุคลากรครูไปศึกษาดูงานด้านคุณธรรม จริยธรรมจากสถานที่ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

5) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และสรุปผลจากกิจกรรมที่ได้ลงมือกระทำ ควรออกแบบการวัดและประเมินผล ให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา